

UZASADNIENIE

Plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Wielkopole” został ustanowiony zarządzeniem nr 26/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Wielkopole” (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 103, poz. 867). Rezerwat przyrody położony jest w całości w granicach obszaru Natura 2000 Wielkopole – Jodły pod Czartorią PLH100031, dlatego też plan ochrony dla rezerwatu uwzględnia zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zgodnie z art. 20 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478).

W związku z nowymi wytycznymi Komisji Europejskiej w sprawie opracowywania szczegółowych celów działań ochrony przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000, w kontekście dofinansowania przedsięwzięć infrastrukturalnych ze środków unijnych, zachodzi pilna konieczność zmiany planu ochrony rezerwatu przyrody „Wielkopole” z uwzględnieniem wytycznych, tj. określenia szczegółowych celów działań ochronnych.

Zasadnicza zmiana zarządzenia polega na dodaniu ust. 1a. w § 2 po ust. 1 w brzmieniu: „1a. Cele działań ochronnych obszaru Natura 2000 i przedstawienie ich w załączniku nr 1a do zarządzenia.” W związku z powyższym wystąpiła konieczność nadania nowego brzmienia w § 2 ust. 1: „1. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnego drzewostanu jodłowego z rzadkimi gatunkami roślin w runie, występującego w sąsiedztwie północnej granicy zasięgu jodły”.

Cele działań ochronnych zostały uszczegółowione w oparciu o dane wynikające z monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Wielkopole – Jodły pod Czartorią PLH100031 oraz na podstawie przewodników metodycznych opracowanych na potrzeby Państwowego Monitoringu Środowiska.

Cele działań ochronnych przedstawiają się następująco:

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametr / wskaźnik ¹⁾	Cele działań ochronnych ²⁾
1.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska na łącznej powierzchni co najmniej – 16,56 ha (FV).
		Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Utrzymanie oceny wskaźnika FV na stanowiskach 3104, 1d30, e205 – typowa, właściwa dla siedliska przyrodniczego (z uwzględnieniem specyfiki regionalnej i zróżnicowania fitosocjologicznego). Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na stanowiskach cb53, a6be – zniekształcona w stosunku do typowej dla siedliska w danym regionie.

	Poprawa oceny wskaźnika z U2 na U1 na stanowisku 42bb – zniekształcona w stosunku do typowej dla siedliska w danym regionie.
Inwazyjne gatunki obce w podszyciu i w runie	Utrzymanie oceny wskaźnika FV – brak.
Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Utrzymanie oceny wskaźnika FV – brak gatunków ekspansywnych lub pojedyncze okazy gatunków nitrofilnych w runie.
Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	Utrzymanie oceny wskaźnika FV – struktura zróżnicowana; >50% powierzchni pokryte przez zwarty drzewostan, jednak obecne luki i prześwietlenia.
Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	Utrzymanie oceny wskaźnika FV na stanowiskach 3104, e205, a6be – >10% udział drzew starszych niż 100 lat. Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na stanowiskach 1d30, 42bb, cb53 – <10% udział drzew starszych niż 100 lat, ale >50% udział drzew starszych niż 50 lat.
Naturalne odnowienie drzewostanu	Utrzymanie oceny wskaźnika FV na stanowiskach 3104, 1d30, e205, cb53, a6be – obfite, w lukach i prześwietleniach, brak pod okapem drzewostanu, ślady zgryzania nieliczne. Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na stanowisku 42bb – pojedyncze, nie reagujące na luki lub też w lukach lecz z licznymi śladami zgryzania przez zwierzyne płową.
Gatunki obce w drzewostanie	Utrzymanie oceny wskaźnika FV – <1% i nie odnawiające się.
Martwe drewno (łącznie zasoby)	Utrzymanie oceny wskaźnika FV na stanowiskach 3104, cb53, a6be – >20 m ³ /ha. Poprawa oceny wskaźnika z U1 na FV na stanowiskach 1d30, e205, 42bb – 10-20 m ³ /ha.
Martwe drewno wielkowymiarowe	Utrzymanie oceny wskaźnika FV – >5 szt./ha.

		Mikrosiedliska drzewne (drzewa biocenotyczne)	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika FV na stanowiskach 3104, cb53, a6be – >20 szt./ha.</p> <p>Poprawa oceny wskaźnika z U1 na FV na stanowisku 1d30, e205, 42bb – 10-20 szt./ha.</p>
		Inne zniekształcenia, w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Utrzymanie oceny wskaźnika FV – brak.
2.	91P0 Wyżynny jodłowy bór mieszany (<i>Abietetum polonicum</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie powierzchni siedliska nie mniejszej niż 18,33 ha (FV).
		Charakterystyczna kombinacja florystyczna	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika FV na stanowiskach b2e7, 8cc3, 85c5, de5e, 1472 – typowa, właściwa dla siedliska 91P0.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na stanowiskach dde3, 0a74, aad3 – zubożona w stosunku do typowej.</p>
		Obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie oceny wskaźnika FV – brak lub sporadycznie, o łącznym pokryciu nie przekraczającym 1%
		Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie oceny wskaźnika FV – brak lub występują spoza listy gatunków składających się na typową kombinację florystyczną – z pokryciem <25%.
		Obecność martwego drewna	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika FV na stanowiskach b2e7, 8cc3, 85c5 – odpowiada jakościowo strukturze drzewostanu a ilościowo przekracza 10% zasobności drzewostanu.</p> <p>Poprawa oceny wskaźnika z U1 na FV na stanowiskach de5e, 1472, dde3, 0a74, aad3 – odpowiada jakościowo strukturze drzewostanu a ilościowo są pomiędzy 3% a 10% zasobności drzewostanu.</p>
		Wiek drzewostanu	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika FV na stanowiskach 85c5, dde3, 0a74 – >20% udział objętości drzew starszych niż 100 lat.</p> <p>Poprawa oceny wskaźnika z U1 na FV na stanowiskach b2e7, 1472, aad3 – <20%</p>

		<p>udział objętości drzew starszych niż 100 lat, ale >50% udział drzew starszych niż 50 lat.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na stanowiskach 8cc3, de5e - <20% udział drzew starszych niż 100 lat, ale >50% udział drzew starszych niż 50 lat.</p>
	Gatunki obce w drzewostanie	Utrzymanie oceny wskaźnika FV – brak.
	Naturalne odnowienie jodły	Utrzymanie oceny wskaźnika FV – występują, osiągając zwarcie >5%.
	Naturalne odnowienie buka	Utrzymanie oceny wskaźnika FV – występują, osiągając zwarcie <25%.
	Obecność nasadzeń drzew	Utrzymanie oceny wskaźnika FV – brak nasadzeń lub zgodne z typowym składem gatunkowym dla boru jodłowego.
	Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Utrzymanie oceny wskaźnika FV – brak.
	Zniszczenia drzewostanów np. na skutek wiatrołomów lub gradacji owadów	Utrzymanie oceny wskaźnika FV – brak lub sporadyczne (<3% zasobności drzewostanu).

Szczegółowe cele ochrony zostały przedstawione w załączniku do niniejszego zarządzenia.

Przy okazji procedowania zmiany planu ochrony dla rezerwatu przyrody dokonano czynności porządkowych poprzez zmianę brzmienia § 2 ust. 3 pkt 3) poprzez m.in. podanie poprawnych nazw przedmiotom ochrony, tj. siedlisk przyrodniczych i nadanie mu nowego brzmienia: „3) zachowanie występujących w rezerwacie siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory:

a) 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),

b) 91P0 Wyżyny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*);”, oraz usunięto informacje dotyczące stanu ochrony siedliska przyrodniczego.

Ponadto w załączniku Nr 2 działania ochronne oznaczone lp. 1, 2 i 3 otrzymują następujące brzmienie:

”

1.	Monitorowanie procesów naturalnych oraz ocena skutków przeprowadzonych zabiegów.	Lustracja rezerwatu przynajmniej raz na 3 do 5 lat podsumowana sprawozdaniem. Podmiotem odpowiedzialnym za wykonanie prac jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi.	Cały obszar rezerwatu.
2.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Monitoring stanu ochrony przedmiotu ochrony – co 6 lat. Monitoring przeprowadzić zgodnie ze standardami metodyki opracowanymi przez GIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Podmiotem odpowiedzialnym jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi.	Wszystkie płaty siedliska w rezerwacie przyrody.
3.	91P0 Wyżyny jodłowy bór mieszany (<i>Abietetum polonicum</i>)	Monitoring stanu ochrony przedmiotu ochrony – co 6 lat. Monitoring przeprowadzić zgodnie ze standardami metodyki opracowanymi przez GIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Podmiotem odpowiedzialnym jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi.	Wszystkie płaty siedliska w rezerwacie przyrody.

W załączniku nr 2 w pkt. 1 i 2 dotyczących monitorowania procesów naturalnych i monitoringu siedlisk przyrodniczych usunięto zapisy dotyczące konieczności sporządzenia po upływie 10 lat od ustanowienia planu ochrony pełnego opracowania florystyczno-fitosocjologicznego wraz z analizą zmian zaszłych w tym okresie w rezerwacie. Z uwagi na prowadzone w rezerwacie przyrody lustracje oraz stałe monitorowanie procesów w nim zachodzących, w tym stanu zachowania przedmiotu ochrony, uznaje się, że wykonanie ww. opracowania jest zbędne. Wszelkie zabiegi związane z ochroną czynną w rezerwacie przyrody prowadzone są w oparciu o ustalenia poczynione w czasie lustracji tego rezerwatu przyrody. Ponadto w pkt. 2 i 3 uaktualniono zapisy dotyczące wykonywania monitoringu siedlisk przyrodniczych 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) i 91P0 Wyżyny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*). Monitoringi przeprowadzać należy zgodnie ze standardami metodyk opracowanymi przez GIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) dla danego siedliska przyrodniczego.

Zmiana planu ochrony dla rezerwatu przyrody, zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody winna zostać przeprowadzona zgodnie z przepisami wynikającymi z art. 19 ust. 1a tej ustawy, który stanowi, że sporządzający projekt planu ochrony dla rezerwatu przyrody zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu, a także art. 19 ust. 2 – projekt planu wymaga zaopiniowania przez właściwe miejscowo rady gminy.

Projekt zmiany planu ochrony został sporządzony zgodnie z procedurą wynikającą z ww. przepisów i w trybie przepisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania

projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94 , poz. 794).

Zgodnie z § 6 w związku z § 3 ww. rozporządzenia Ministra Środowiska Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi umożliwił zainteresowanym osobom i podmiotom możliwość zapoznania się z projektem dokumentu oraz możliwość składania wniosków i uwag.

Informacja o projekcie zmiany planu ochrony została zamieszczona w publicznie dostępnym wykazie danych, zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 24a ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi obwieszczeniem z 11 lipca 2023 r., znak: WPN.6320.1.2019.MKu, podał do publicznej wiadomości informację m.in. o zamiarze przystąpienia do zmiany planów ochrony dla rezerwatów przyrody: „Dąbrowa Świetlista”, „Jasień”, „Lubiaszów”, „Wielkopole” poprzez:

- opublikowanie w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi 13 lipca 2023 r.;
- wywieszenie na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi 13 lipca 2023 r.;
- publikację w prasie lokalnej 13 lipca 2023 r.

Następnie obwieszczeniem z 29 sierpnia 2024 r., znak: WPN.6202.8.2023.JHi, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi podał do publicznej wiadomości informację o sporządzeniu projektów zarządzeń zmieniających zarządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody: „Dąbrowa Świetlista”, „Jasień”, „Lubiaszów”, „Wielkopole”, wraz z projektami zarządzeń poprzez:

- opublikowanie w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi 3 września 2024 r.;
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi od 3 do 24 września 2024 r.;
- publikację w prasie lokalnej 3 września 2024 r.

W trakcie konsultacji społecznych nie zostały złożone wnioski i uwagi do przedmiotowego projektu zarządzenia.

W ramach autokorekty zweryfikowano zapis projektu zarządzenia:

- w załączniku Nr 1 dla siedliska 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) opis celu działań ochronnych wskaźnika „Martwe drewno (łączne zasoby)” na stanowiskach 1d30, e205, 42bb poprawiono na opis odpowiadający ocenie FV, tj. „>20 m3/ha”;
- w załączniku Nr 1 dla siedliska 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) opis celu działań ochronnych wskaźnika „Mikrosiedliska drzewne (drzewa biocenotyczne)” na stanowiskach 1d30, e205, 42bb poprawiono na opis odpowiadający ocenie FV, tj. „>20 szt./ha”;

- w załączniku Nr 1 dla siedliska 91P0 Wyżynny jodłowy bór mieszany opis celu działań ochronnych wskaźnika „Obecność martwego drewna” na stanowiskach de5e, 1472, dde3, 0a74, aad3 poprawiono na opis odpowiadający ocenie FV, tj. „odpowiada jakościowo strukturze drzewostanu a ilościowo są pomiędzy 3% a 10% zasobności drzewostanu”;
- w załączniku Nr 1 dla siedliska 91P0 Wyżynny jodłowy bór mieszany opis celu działań ochronnych wskaźnika „Wiek drzewostanu” na stanowiskach b2e7, 1472, aad3 poprawiono na opis odpowiadający ocenie FV, tj. „>20% udział objętości drzew starszych niż 100 lat”.

Na podstawie przepisów art. 19 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, projekt niniejszego zarządzenia został przedłożony do zaopiniowania Radzie Gminy Ręczno pismem z 14 października 2024 r., znak: WPN.6202.11.2023.JHi. Projekt został zaopiniowany pozytywnie - uchwałą NR VI.42.2024 Rady Gminy Ręczno z dnia 6 listopada 2024 r.

Na podstawie art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz § 7 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody projekt zarządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Łodzi, uchwałą nr 17/2024 z dnia 21 listopada 2024 r.

Zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r., poz. 190) projekt zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Łódzkiego - pismo znak: RT-II.0521.9.2024 z dnia 24 października 2024 r.